

מרובה פרק שביעי בבא קמא

עד כאן לא פליגי ר' אלעא ור' חנינא: אבל לענין שלומי כגון כפל לר' אלעא ור' יהי לר' חנינא אי"נ ביוקרא חולא כלא שינוי דכולי עלמא כדמעיקרא משלם דקמני כעין שגנב: לימא סיפוי סיובא דרב. דאמר לעיל ופיה. כשעת העמדה בדין כשהחלה וכו"ס כשהוקרה להם אפי' קרן מחייב ליה רב כי השתא דהא כרבה ס"ל דלמר [שם] תזרע או שמייה משלם ד':

עלאים כדמעיקרא. כלומר נא לשלם עלאים כדמעיקרא כגי דעלה נגב ועלה משלם: שינוי קונה. היכא דשני להו קניה פשיטא ליה דמדאורייתא ודאי וזי מהדר לא כפי דעמי לאהדרינהו בעיניהו אלא דמיס משלם כגון זמר ועשאו נגדים דהא כתיבא כדדאס ותיניא כי' אבל יאוש משפקא ליה הא דלמור רבנן קני אי דאורייתא אי דרבנן: לא ספקינן ליהונו לו. לראשית הגז לכהן: עד שזבצו פטור. מראשית הגז דקרייה כשניו ואפילו דמיס לא משלם דלון כהן יכול להזמינו בדין ידכול לומר לאהר אמננו אבל קודם שזבצו מ"י שחטפו וזה נו: יאוש. שמיאששו כעבדים אמור רבנן דנקי ודיו אם משלם דמיו: מולא אבדה לאו כיון דמייאש ליה מרה מקמי דסיפוי ליהויה קני לה. אם נמיאששו כעבדים קודם שמיאשו זה קנה דמיאש כאלו מציאות (ב"מ דף כג:) מנין לאכזרה ששטפה נהר הואיל ונמיאשו העבדים שהיא מותרת ת"ל: אשר לאשר בני אדם יתנה זו אלמא קני והכא בגוילה דלמי ליהויה מקמי יאוש והדר יאושו כגי ליה דמיס: משום סקסא ששכים. שלא יהא לרין לחור ולערות אחר הגוילה עממה: אינו קונה. והיא עממה ישלם: אמר

תורה אור השלם

1. והיה כי יקח ואיש רחשית את הנזקה אשר נזל או את העשק אשר יקשה או את הפקדון אשר נפקד אחר או את האבדה האבדה אשר קמצא: ויקרא כי כג

הגרות הב"ח

(א) הויה דיה הא כי רשמי הא כי הויה: (ב) דאמר דרבנן כי דאמנן כי (ג) ליהויה: (ד) דיה לא ודשא עממה הוא דלמיה פליג: (ה) דיה לא ודשא ראשון וזבצו פליג: (ו) דיה מולא כי דלמיה כלא מציאות כי וישי דעבידמיאש כפקא לו יאוש משלם חלוד ממנו: (ז) דיה כיון כי אינו הספק נמוך פליג:

גליון הש"ס

רש"י דיה עד שזבצו וכו' כי שחטפו וזה היה עין חוסי כ"מ דף ו פ"א דיה והא הכל:

הגרות מהר"ב

רנשבורג

[א] גבי וישי הכיני גבם גם לביה קימא. הא דלא קאמר דלמיה לחמנן אפריה מרה ואפי' הא על אלו מלמנן דף ע"ב מתוך כשרים מותרים בדין חוק הקאסר פ"מ דף ו פ"א דלא לא חילונין דנפקא מן מניס תופעה חושבה מותרות עבד וינין לקמן דף ע"ב חוסי דיה אמנן וכו' וגם כ"מ דף ו פ"א דיה חוסי דיה אמנן:

מוסף רש"י

הגורל עצים בוי משלם כשעת הגוילה. דמי עלים ואמר ולון חייב להחזיר לו כלם דקי כשני דקמנן צב ובעיני חמורה. לא הספיק ליהויה עד ער שזבצו. יתשלם זה פטור. דקמיא כשני, דהוה ליה דמיון משנת הנהו או שאלמן (וחזירי פ"ה) וזמנים נמי לא משלם ללא גול מזור הוה. דלא תעב ליה (רמב"מ ג'כ).

הם ולא ולדותיהם. משמע הכא דעפי מתכבד לאסור חטין ועשאן סולא יותר מולדותיהם ותימה דכפי' כל הללמס (פ"ו דף מו. ושם ד"ה הא) משמע איפכא גבי ים שינוי לעבד או לא דכפי' למימר דמשמחוה לחטין קמחן מותר למנחות ואע"ג דלמרינן בעינורו ולבסוף נרבעו דכרי הכל אסורים דהתם מעיקרא כהמה והשתא כהמה (ב) וכנא הוא לאחידה כהמה הכא מעיקרא חטין והשתא קמח ולון לומר דהא דשרינן ולד אהני חיינו כעמון לה ואל"כ עיברה דהא משמע כפי' כל האסורין (תמורה) דף ל: ושם ד"ה דמיאש דדומיא דולד (ג) הנרבעת שרינן ולד אהני וי"ל דהתם ודאי ים להחזיר יותר חטין ששחטה שנגעה סולא מולד נרבעת דהיא וולדה נרבעת (ד) וכנא בעלמא דאחידה כהמה אבל גבי אמנן עיקר דעמה משום קמח וגבי כהמה עיקר דעמה אפריה ולא אולד:

הם ולא ולדותיהם הוא דאתא ובית הלל תרתי שמעית מינה הם ולא שינויהם* הם ולא ולדותיהם (א) ובית הלל הכתיב גם גם לבית הלל קשיא עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר שינוי קונה ומ"ם אין שינוי קונה אבל לענין שלומי כ"ע כדמעיקרא משלם דקתני משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב לימא תיהו תיובתא דרב דאמר רב קרן כעין שגנב משלם תשלומי כפל ותשלומי ד' וה' כשעת העמדה בדין אמר רבא מלאים כדמעיקרא דמיס כשל עכשיו אמר רבה שינוי קונה כתיבא ותנינא כתיבא ויהשיב את הגולה אשר גול למה ת"ל אשר גול אם כעין שגול יחזיר ואם לאו דמיס בעלמא בעי שלומי תנינא והגול עצים ועשאן כלים צמר ועשאן בגדים משלם כשעת הגוילה א"נ לא הספיק ליתנו לו עד שזבצו פטור אלמא שינוי קונה יאוש אמרי רבנן דניקני מיהו לא ידעינן דהוה דאורייתא אי דרבנן אי דאורייתא מיד דהוה אמוצא אבידה מוצא אבידה לאו כיון דמייאש מרה מינה מקמי דיתיה ליהויה קני ליה האי גמי כיון דמייאש מרה קני ליה אלמא קני או דלמא לא דמיאש לאבידה אבידה הוא דכי אתאי ליהויה בהתירא אתאי ליהויה אבל האי כיון דבאיסורא אתאי ליהויה מדרבנן הוא דאמור רבנן ניקני מופני תקנת השבים ורב יוסף אמר יאוש אינו קונה ואפילו מדרבנן: איתבייה רב יוסף לרבה ג' גול חמץ ועבר עליו הפסח אומר

מלאים כדמעיקרא. נראה לר"י דה"פ דלענין טלה ועשה חיל או כחשה והתפטמה או איפכא לשלם כפל נמי וכן ד' והי' כדמעיקרא כמו קרן אבל דמיס דהיינו יוקרא חולא כשל עכשיו ששמן אותו טלה של שעת גניבה לפי גדלותו או קטנותו שהיה כשעת גניבה לפי יוקרא חולא דהשתא ועממה דלמיה משום דל"ל מורא גנבי ממך והוא הדין כחשה והשמינה דל"ל שמינה גנבי ממך אבל לגבי דמיס אין שייך למימר יוקרא גנבי מינך וכליגנא דקרא נמי גוף אלא ודבר מוכרים כפסוק ודכ"י מינה (לקמן דף סו:) שאם גנב שור שזה מנה לא ישלם תחמוי ים נגידים דכמיני תחמוי דמשמע תחת גוף השור ומשום דלעון גוף השור מוכר כפסוק משום הכי אמרינן עלאים כדמעיקרא ומכירה חלל דמיס שכל עיקרם מלאים בשומת כ"ד וגם אין מוכרין כפסוק כנדה הוא דמוקמינן ביה לחייב לקרן דוקא כעין שגנב ולא ד' והי' אלא כשעת העמדה בדין שבי"ד שמין אותה באותה שעה ור"ת מפרש דלון חילוק בין עלאים ליוקרא חולא והי"פ עלאים שדבר כהן הנרייתא דהיינו טלה ועשה חיל ששקטנו לנעולותא כדמעיקרא והי"פ ביוקרא חולא דמעיקרא שוין וזחל ולבסוף ארבעה דהיינו כדמעיקרא ולהתמיר על ד' והי' לא אמר רב דמיס פ"י דמיס דליירי בהו רב כגון דמעיקרא שיש ארבעה ולבסוף שיש וזחל דנשתא לגריעותא כהיא קאמר רב כשל עכשיו והי"פ כטלמיה כגון שמינה והכחשה כעין שגנב ל"ל דוקא בהכחשה בדיים:

לא הספיק ליתנו עד שזבצו פטור. אפי' כשגזו שיעור חמשה רחילות יחד שחל עליו חיוב ראשית הגז פטור כשזבצו כדאשכחן בריש הגול קמח (לקמן דף זג. ושם) גבי פיהה דמנוחה בקמה וכשנשתמית למ"ד שינוי קונה פטור ואי"ת הא דמייאש התם גזו לראשון וי' וזבצו פטור מאי אירא לראשון ראשון אפי' הכל יחד נמי וי"ל דהתם אפי' זבצו מקמא והניח מקמא פטור אפי' מה שלא זבצו שלח חל עליו חיוב ראשית הגז כיון שאין מוצרין אלא כגון שיעור מחילה ונחמייר לכהן דוקא כגון כולו פטור אבל הניח מקמא מה שהניח חייב אפי' שאין בו שיעור שכנגד נחמייר:

עד שזבצו. אין לפרש שזבצו חלקו של כהן מה שהפריש לו מן הגזיה דלא שייכא ביה הפרשה כמו גבי חרומה דהפרשה שייכא ביה (א) אבל הפרשת ראשית הגז אין כלום מה שפריש לנד אחד וכלאיו לא הפרישו: מוצא אבידה יאו כיון דרייאש ביה סיבה בוי. אורי' דנפקא לן דיאוש קונה באכזרה מהא דלמר כאלו מציאות (ב"מ דף סו. ושם) מה שמלה מיוחדת שיש לה סימניו ויש לה חובעים פ"י ע"י שיש לה סימניו יש לה מוכשים שאין הנבעים ממיאשין כיון שיש בהם סימן ולא כמו שפ"ה שם שיש לה מוכשין שאינה של הפקר דשמלה דבר הנעשה בידי אדם הוא דהא ל"ל קרא להכי פשיטא דשל הפקר פטור דלמי ישיב וקשה לר"ת למ"ד סימניו לאו דאורייתא א"כ בין בדבר שיש בו סימן בין בדבר שאין בו סימן אין מחזיר לנבעים מן החמורה אלא ע"י עדים ואי ממיאש מדבר שאין בו סימן כן ממיאש מדבר שיש בו סימן דזה וזה אין מחזיר לנבעים אלא ע"י עדים ואי"כ לא יחזיר אבידה לעולם ומיך דלע"ג דסימן לאו דאורייתא ואין מחזיר כ"א בעדים מ"מ אין מחזיר לנבעים מ"מ אין מחזיר לנבעים אלא ע"י עדים ואי"כ לא יחזיר אבידה לעולם ומיך דלע"ג דסימן לאו דאורייתא א"כ כשאין בה סימניו ממיאש שאין יודע מה לשאול ואין סבור למנוא עדים לעולם ואי"כ א"כ מה דוחק לשניי התם למ"ד סימניו לאו דאורייתא סימניו כדי נסבא הא איכא למימר דלא נקט סימן אלא לומר דע"י כך יש לה חובעין וי"ל דאי לאו דסימניו דאורייתא לא היה לו כלל להוכיחם ולא הוה ליה למימר טפי אלא מה שמלה מיוחדת שיש לה מוכשים ומיילא ידעינן דמשום סימנים הוא: הב"א גבי כיון דמייאש בוי. אפי' שאין מועיל באכזרה בחר דלמי ליהויה דקאמר לאו כיון דמייאש מרה מיהו מקמי דלמי ליהויה קני ליה וכדאמר כאלו מציאות (ב"מ דף כג:) כדדיא מ"מ בעי למילף שפיר דיאוש קני בגול בחר דלמי ליהויה דמציאה נמי נהי שלא היה קונה לענין זה שלא יטרך להשיב ולהפטר לגמרי הואיל וכבר נחמייר בהשגה מ"מ היה קונה לענין זה שלא יחמייר לשלם כי אם דמיס כמו לגבי גול:

כיון דבאיסורא אתי ליהויה. מכאן משמע שישלם (א) אין הפקר גמור דל"כ אפי' בחר דלמיה ליהויה באיסורא יוכל לקנות מן ההפקר והא דאמר בהשולא (ועיין דף עג:) (ב) נמיאשמי מפלוני עבדי דלא בעי גט שחרור אי אמרי' המפקיר עבדו יאל למירות ואין לרין גט שחרור לא משום דכי ממיאש הרי הוא מפקירו דאי יאוש הוי הפקר א"כ אפי' אחא ליהויה באיסורא כיון שמפקיר וזה כהן אלא התם היינו טעמא דכי היכי דבהפקר אין לרין גט שחרור לפי שאין רשות לרבו עליו הי"ג כשמיאש אין לרבו רשות עליו: אילימא

ב"ח א מ"י פ"ד מה"ל
אסורי מנחה הלכה
ד' שבת לאין שפוי:
ב"ב ב מ"י פ"ד מה"ל
גניבה הלכה כי ופ"י
מה"ל גניבה הלכה כי פ"ג
שפן טא תושיב' ח"מ ס"י
ש"ג שפ"ף א ופ"י ש"ג שפ"ף
ד ופ"י ש"ג שפ"ף א:
ל ב מ"י פ"ד מה"ל גניבה
הלכה כי ופ"י מה"ל
גניבה הלכה כי ופ"ג ש"ג
תושיב' ח"מ ס"י ש"ג שפ"ף
כ ופ"י ש"ג שפ"ף א (כ)
ופ"י ע"ב ופ"י ר"ב ס"י
ש"ג: